

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3. Večji inzerati peti vrsto Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Štrossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

V znaku napetosti med Poljsko in Nemčijo:

Nevaren incident na meji Gdanska

Skupina gdanskih narodnih socialistov je napadla poljsko carinarnico in jo popolnoma demolirala. Pozneje je bil pri napadu na avtomobil poljskega komisarja eden napadalec ustreljen — Oster protest Poljske pri gdanskem senatu — Razburjenje v Varšavi

VARŠAVA, 22. maja. br. Na gdansko-vzhodnopruski meji se je sredi ob kasni uri pripetil nevaren incident, ki utegne imeti še resne posledice za nadaljnje odnose med Poljsko in Nemčijo. Skupina 5 moških je napadla poljski diplomatski avto in je bil poljski šofer prisiljen v silo rabiti orožje.

Proti večeru je večja množica gdanskih narodnih socialistov napadla poljsko carinarno postajo ob vzhodni pruski meji. Ta postaja je bila tokrat že tretjič napadena. Dvakrat prej so narodni socialisti napadli poljske carinike v njej z bombami, sredi pa je množica obkolila postajo in pričela streljati na carinike, ki so bili prisiljeni braniti se z orožjem. Ko je posredovala policija, je neki gdanski policijski inspektor izjavil poljskim carinikom stražnikom, da ne more jamčiti za njihovo življenja, če se ne umaknejo iz postojane. Poljski so se nato res umaknili in so narodni socialisti postajo popolnoma razdejali.

Ze zvečer je za ta dogodek zvedel poljski generalni komisar v Gdanku. Pri gdanski policijski upravi je takoj zahteval četo policijskih stražnikov, ki bi spremljali poljskega diplomatskega uradnika Piatkowskega na mejo, da bi izvršil preiskavo. V početku je višji uradnik gdanskega senata komisarju zagotovil pomoč gdanske policije, ker pa se to ni zgodilo, se je Piatkowski sam s avtomobilom odpeljal na mejo. Ko je prišel tja, je sam odšel v razdeleženo poslopje, da bi ga pregledal ter ugotovil položaj in škodo. Šofer s avtomobilom ga je čakal zunaj na cesti, nenadoma pa ga je napadlo pet moških. Sploščka jih je skušal šofer z nekaj pozivi odvrniti od sebe, nazadnje pa je

bil prisiljen rabiti orožje. Oddal je dva strela v zrak, ko pa so navallili nanj, je oddal še dva strela med nje. Eden izmed napadalec je bil ubit. Pozno ponoči sta se Piatkowski in šofer s avtomobilom vrnila v Gdansk. Poljski generalni komisar je še ponoči protestiral pri gdanskem senatu, davi pa je imel ponovno razgovor s predsednikom gdanskega senata Greiserjem.

V Varšavi je vest o napadu na poljskega diplomatskega namestnika izzvala silno vznemirjenje. Splošno sodijo, da se bodo zaradi tega odnosi z Nemčijo še zelo poslabšali. Uradni krogi ugotavljajo, da bi mogli taki incidenti, če bi se v bodoče še ponovili, izzvati skrajno napetost med obema državama.

Kakor poročajo iz Pariza in Londona, je tudi tam vest o incidentu na gdansko-vzhodno-pruski meji povzročila veliko razburjenje. V Londonu kakor v Parizu poudarjajo, da morejo taki incidenti temnega izvora spričo sedanjega mednarodnega položaja v Evropi postati skrajno nevarni za evropski mir.

Poljska nota gdanskemu senatu

VARŠAVA, 22. maja. br. Poljski generalni komisar je v zvezi z incidentom na meji Gdanska izročil predsedniku gdanskega senata noto, v kateri pravi med drugim:

V zvezi z incidenti v Kalthofu v noči od 20. na 21. t. m., ki so omenjeni v prvem pismu mi je čast po naročilu moje vlade sporočiti vam sledeče:

Incidenti minule noči proti poljskim carinikom v Kalthofu, ki niso s svoje strani dali nobenega povoda za napad, predstavljajo nadaljevanje organizirane akcije. Potrebno je naglasiti dejstvo, da so številni manifestanti nosili policijske uniforme. Zaradi napadov je poljski carinski inspektor bil prisiljen zapustiti poslopje, ki so ga manifestanti zavzeli. To mu je onemogočilo izvrševanje funkcije poljske carinske kontrole. Senat svobodnega mesta ni navzlic temu, da je bil s svoje strani obveščen o ovirah, ki se delajo poljskim carinikom inšpektorjem v Kalthofu in navzlic zagotovilom, ki jih je v zadnjem času dal svetnik Beker, ničesar predvzel za varnost poljskih inšpektorjev in svobode izvrševanja njihove dolžnosti. To dejstvo, za katero pada odgovornost na oblasti svobodnega mesta, dokazuje, da te oblasti ali nočejo, ali niso v stanju zagotoviti red na ozemlju svobodnega mesta. Poljska vlada je na kategoričen način obrnila pozornost senata na to dejstvo že 20. maja. Pod takimi okoliščinami je poljska vlada prisiljena ugotoviti, da oblasti svobodnega mesta nisojo polno odgovornost za incident v Kalthofu. Obласти svobodnega mesta so še mnogo bolj odgovorne za napad na avtomobil pomočnika generalnega komisarja Petkowskega za časa njegovega potovanja v Kalthof, da bi dobil obvestila o usodi poljskih carinikov. V toku napada se je streljalo z obeh strani ter je ob tej priliki bil smrtno zadet eden izmed napadalec.

Zaradi takega stanja mi je po naročilu svoje vlade čast kategorično izjaviti: 1. Poljska vlada ne bo nikdar dovolila, da se potom dovršenih dejstev okrnejo pravice Poljske na carinskem področju.

2. Poljska vlada zahteva preiskavo proti krivcem in poročilo o rezultatu te preiskave.
3. Poljska vlada zahteva nadomestilo za škodo, napravljeno v carinskem poslopiju.
4. Zaradi vse bolj pogostih napadov na poljske uradnike in prebivalstvo v svobodnem mestu Gdanku je poljska vlada prisiljena zahtevati jasne in obvezne izjave glede jamstev, katere more senat svobodnega mesta Gdanska dati poljski vladi glede vzdrževanja reda in varnosti poljskih uradnikov in poljskega prebivalstva v svobodnem mestu Gdanku.

Izgredi v Gdanku

GDANSK, 22. maja. AA. V inozemstvu se širijo vesti, da se vršijo v poedinih okrajih Gdanska velika preganjanja Poljakov. Ugotavlja se, da policija v Gdanku vzdržuje mir in red na vsem ozemlju svobodnega mesta brez najmanjše pritožbe. Edino zaradi umora nekakega meščana mesta Gdanska so bile razbite štiri šipe.

Še drugi napad

GDANSK, 22. maja. AA. Pat: Po energični intervenciji generalnega komisarja poljske republike zaradi napada na poslopje, v katerem se nahajajo poljski carinski pregledniki v vasi Pikel, so oblasti mesta Gdanska poslane v imenovani kraj policijski oddelek, ki je zvečer razgnal manifestante ter formacije nacionalno socialistične stranke in vzpostavil red. To je bil v toku zadnjih 24 ur že drugi napad.

Huda ura v Beli Palanki

BEograd, 22. maja. e. V okolici Bele Palanke ob bolgarski meji je predsončnim divjala strahovita nevihta, ki je skoro popolnoma uničila vasi Gornjo in Dolnjo Koritnico. Po dosedanjih poročilih je izgubilo pri vremenski katastrofi življenje 18 oseb. Med ponesrečenci je največ otrok in žensk, 30 hiš je popolnoma porušeni, 130 jih je nesposobnih za bivanje. Štirje veliki mlini so popolnoma porušeni, v bližini okolici pa je uničenih sedem drugih mlinov. Kolikor se je moglo dosedaj ugotoviti, je poginila skoro vsa živina. Škoda je ogromna. Nad 600 ljudi je brez strehe. Predsednik vlade Cvetković je odredil za prvo pomoč 50.000 din.

NOV ISAD, 22. maja. V dvorani trgovskega doma v Novem Sadu je bila včeraj skupščina banovinske organizacije JRZ. Skupščina so prisostvovali tudi ministar za trgovino Tomić, kmetijski minister Bešlić in ministar brez portfelja Crkvić. Po zborovanju so bile volitve nove uprave, pri čemer se je pokazalo, da bivši ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović nima več nobene zaslombe v Novem Sadu. Predlog, da bi ostala na čelu stara uprava je bil namreč odklonjen s 104 proti 2 glasovoma.

Vatikan demantira

RIM, 22. maja. r. Nekateri listi so poročali, da posreduje Vatikan med Italijo in Francijo in so vedeli celo poročati, da se vodijo tozadevni razgovori v vatikanski knjižnici. V Vatikanu sedaj te vesti najodločneje demantirajo kot popolnoma izmišljene. Vatikan se nikakor ne misli vmešavati v italijansko-francoski spor, ker želi ostati v dobrih odnosih z Italijo.

50 letnica sofijske univerze

SOFIJA, 22. maja. e. Včeraj je bila na svečan način proslavljena 50letnica univerze v Sofiji. Ob 9.30 je bila v saborni cerkvi Aleksandra Nevskega slavnostna služba božja, ki so ji prisostvovali kralj Boris, kraljica Ivana, veliki knez Kiril, knežinja Evdokia, vsa vlada in predstavniki državnih ustanov. Po službi božji je bila na univerzi svečana jubilejna akademija, ki jo je otvoril kralj Boris. V svojem govoru je poudarjal pomen te proslave in veliko vlogo, ki jo je igrala sofijska univerza v teku 50letnega obstoja na polju prosvetne in bolgarske akademske omladine. Nato je govoril prosvetni minister univerzitetni profesor Bogdan Filov v imenu vlade, za njim pa še mnogi drugi. V imenu beograjske univerze je spregovoril rektor dr. Jovanović. Proslavi je prisostvovalo okrog 100 povabljenih gostov, zlasti predstavnikov tujih univerz in drugih znanstvenih zavodov.

Redni letalski promet Amerika — Evropa

PARIZ, 22. maja. e. Veliki potniški hidroavion »Yankee Clipper«, ki je poletel iz Amerike na svoj prvi polet kot potniško in pošto letalo, je s 100.000 pismi včeraj ob 5.40 pristal na Azorih. Letalo je imelo na poletu zelo dobro vreme, vendar pa je pravočasno pristalo na Azorih. Prvo etapo dolgega poleta je preletelo v 16.33 urah in je letelo s povprečno hitrostjo 280 km na uro. Ameriška vlada je po vestih iz Washingtona sklenila s družbo American Airways pogodbo o vzpostavitvi rednega poštne in potniškega letalskega prometa med Ameriko in Evropo. Letala bodo letela dva krat na teden. Po vestih iz Newyorka se je za prvi prihodnji polet prijavilo že 500 potnikov.

Dva nova poljska trgovska parnika

VARŠAVA, 22. maja. AA. Havas: Poljska trgovinska mornarica bo v kratkem dobila dve novi edinci, in sicer v Angliji zgrajeni parnik »Sobieski« in v Danski zgrajeni »Hrobri«. Oba parnika bosta pripela v kratkem v Gdinko ter bosta vršila službo med Gdinko in Južno Ameriko.

Če »zdivja« letalo Nenavadna letalska nesreča v Nemčiji

BERLIN, 22. maja. l. Na letališču v Rannsdorfu blizu Berlina se je pripetila včeraj čudna letalska nesreča. Neko letalo, ki ga je pilot pravkar zapustil, je ne pričakovano samo zdrvelo po letališču in se zaletelo v hangar, kjer je eksplodiralo. Hangar je bil v naslednjem trenutku v plamenih. Gasilci so s težavo pogasili ogenj in preprečili, da se ni razširil še na ostale hangarje. Škoda je velika, človeških žrtev pa ni bilo.

Borzna poročila.

CURIE, 22. maja. Beograd 10.—, Pariz 11.77, London 20.80, New York 444.375, Bruselj 73.625, Milan 23.40, Amsterdam 238.75, Berlin 178.35, Praga 15.20, Varšava 83.75, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

Svečan podpis italijansko-nemške zavezniške pogodbe

Ciano in Ribbentrop o pomenu in namenu sklenjene pogodbe

BERLIN, 22. maja. br. Danes ob 11. dopoldne je bil v kancelarski palači v navzočnosti Hitlerja in najvišjih odličnikov države, stranke in vojske podpisan politični in vojaški zavezniški pakt med Nemčijo in Italijo. Za Nemčijo je podpisal zunanji minister Ribbentrop, za Italijo pa zunanji minister grof Ciano. Po svečanem podpisu je kancelar Hitler izročil italijanskemu zunanjemu ministru grofu Ciano najvišje nemško odlikovanje, veliki križ nemškega zlatega orla. Ciano je bil prvi odlikovan s tem redom. Svečanost podpisa so prenašale vse nemške in italijanske radijske postaje.

Po svečanem podpisu sta imela grof Ciano in Ribbentrop kratke govore po radiju. Grof Ciano je med drugim dejal:

Danes sklenjeni in podpisani zavezniški in prijateljski pakt potrjuje v jasni besedi politične in vojaške obveznosti, ki jih prevzemata Nemčija in Italija v duhu narodnega socializma in fašizma. Oba, po želji in volji Hitlerja in Mussolinija ponovno okrepljena naroda, sta se postavila na čelo zgodovine Evrope, da se še tesneje združita za ohranitev načel reda in pravičnosti v blok moči, volje in skupnih interesov. Sklenjeni pakt je tako jasen in odkrit, da ne potrebuje nobenega komentarja ter odgovarja odkritosrčnosti, ki obelodanjuje italijansko nemško odnose. Volja, ki jo izražata ta pakt, je volja dveh narodov, ki se globoko zavedata svoje usodne povezanosti. Ta pakt potrjuje in zapečati skupno usodo in označuje pot, po katerih bosta hodila oba naroda 150 milijonov delavcev, meščanov in vojakov, prežeta želja, da ohranita mir.

Optimizem v Londonu in Parizu Francosko posredovanje med Londonom in Moskvo je obrodilo uspeh — Pogajanja bodo še ta teden končana

PARIZ, 22. maja. Navzlic rezerviranosti v diplomatskih krogih v splošnem vendarle optimistično presojajo pogajanja z Moskvo, ki se nadaljujejo v Ženevi, kjer pa še ne bo padla odločitev. Angleški zunanji minister lord Halifax se bo vrnil v sredo v London, kjer bo prisostvoval seji vlade, na kateri bodo sprejeti končni sklepi. V zvezi z razgovori v Parizu naglašajo pomen, da so angleški in ruski predstavniki pripravili osnovo za razprave, da bi se stališči Anglije in Rusije glede problema vzajemne pomoči zblížili. Te pobude so bile izražene v duhu izjav, ki jih je podal Daladier o priliki zadnje debate v parlamentu, vendar se njihova vsebina ne objavlja.

LONDON, 22. maja. e. V londonskih političnih krogih, ki so blizu vlade, je zavladal optimizem glede rezultata pogajanj za zaključitev sporazuma z Rusijo. V teh krogih zatrjujejo, da bo posredovalna akcija Francije imela pozitiven uspeh. V svojih poročilih iz Pariza objavljajo listi poročila o rezultatih sestanka med Bonnetom in Halifaxom, ki se je na svojem potovanju v Ženevo ustavil v Parizu. Listi pravijo, da je po teh razgovorih med obema ministroma prišlo do znatnega napredka glede odstranitve težav, ki so se pojavile zadnje dni v angleško-ruskih pogajanjih.

PARIZ, 22. maja. AA. Glavni predmet komentarjev pariškega tiska so razgovori predstavnikov Francije, Anglije in Sovjetske Rusije. »Journal« pravi, da je Sovjetska Rusija zahtevala, da se ji pusti mnenje

pomoč kakor Poljski, Rumuniji in baltičnim državam. Mi to zahtevno razumemo, ker po angleško-francoskem načelu vsak narod sam odloča o tem, ali mu je potrebna pomoč. Jasno je, da se mora napadena država braniti. Če to stori, ji pritečejo takoj na pomoč Anglija, Francija in Rusija. Sklep napadene države spravi torej takoj v pogon mehanizem medsebojne podpore. Ako bi nova pogodba med Anglijo, Francijo in Rusijo vsebovala sklepe v tem smislu, potem bi bili enakopravnost in vzajemnost popolnoma zagotovljeni.

»Matin« poroča iz Londona, da nova pogodba nikakor ne bo vsebovala besede

Japonski grozi bankrot

Vlada je odredila zaplenbo vsega zlata, kar pa bo zadostovalo kvečjemu za tri mesece

TOKIO, 22. maja. r. Finančno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem se mora na dan 1. junija prijaviti in popisati vse zlato, ki se nahaja na Japonskem, ne glede na to, v kakih oblikah (denar, nakit, posoda itd.) je in ne glede na to, kdo je njegov lastnik. Vse popisano zlato bo zaplenjeno v prid državne blaginje.

Za ta korak se je odločila vlada pod silo razmer. Državne blaginje so prazne in izčrpane so vse zlate zaloge, ki so jih porabili za nakup surovin za vojno industrijo.

Preprečena zarota proti Rooseveltu Nameravali so izvesti državni udar pod vodstvom skrajnih desničarjev — Niti zarote vodijo v inozemstvo

WASHINGTON, 22. maja. e. Ameriški listi objavljajo sedaj rezultate preiskave o zaroti proti predsedniku Rooseveltu in o pripravah za nekakšen državni prevrat. V načrtu je bila velika kampanja v tisku in po radiju kakor tudi mnoga predavanja, ki naj bi se pričela v času, ko bi se državni prevrat izvršil. Te načrte so odkrili na podlagi korespondence, ki jo prav tako objavljajo listi in iz katere je razvidno, da je bila zarota zasnovana v taboru ameriških desničarjev, ki jo vodi neki George Deatherage v Albaniju v zvezni državi Virginiji. Svoj načrt je omenjeni vodja desničarskega gibanja sporočil nekemu Jamesu Campbellu v Kentuckiju. V pismu je omenjal tudi ime nekakega ameriškega generala, ki ga po ameriški listi ne objavlja. Ta general naj bi izvršil prevrat po možnosti na miren način, v primeru potrebe pa tudi s silo. Sredstva za svojo akcijo so zarotniki dobivali iz inozemstva.

Zagonetna smrt diplomatskega uradnika v Varšavi

VARŠAVA, 22. maja. e. V političnih krogih niso znane podrobnosti o tajinstvenem izginotju uradnika ameriškega poslanstva v Varšavi Grotowskega, ki je nenadoma izginil iz ekspresnega vlaka 13. maja na poti v Varšavo. Njegovo truplo so našli nedaleč od postaje Sandomirce. Na truplu so ugotovili hude poškodbe ter smatrajo, da je postal Grotowski žrtev napada. Izginila je tudi njegova aktovka z važnimi dokumenti, zaradi česar smatrajo, da gre za političen zločin.

V Pragi Žide z bombami

PRAGA, 22. maja. AA. V središču Prage je pred poslopjem, v katerem je bila prej protestna šola, in v kateri stanuje zdaj večje število židov, eksplodirala bomba. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je materialna škoda precejšnja. Krivcev do zdaj ni bilo mogoče izslediti.

Š i r i t e
»Slovenski Narod«

